

Bestuurlijke opdracht

Grensontkennende aanpak om tot een gedragen gebiedsproces te komen voor
grootschalige wind- en zonprojecten in het gebied Genne, Holten,
Haersterbroek en De Ruiten

Status: definitief

Datum: 03 april 2023

1. Aanleiding:

De gemeenten Zwartewaterland en Zwolle hebben beiden de ambitie om een klimaat neutrale gemeente te zijn. Zwartewaterland wil dit in 2050 hebben gerealiseerd en Zwolle een aantal jaren eerder in 2040. Tevens hebben beide gemeenten in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) een bod gedaan voor grootschalige opwek van duurzame elektriciteit uit hernieuwbare bronnen. Dit bod moet in 2030 gerealiseerd zijn. Hiertoe heeft gemeente Zwartewaterland het zoekgebied Genne en Holten aangewezen als kansrijk gebied voor grote windturbines en zonnevelden. Gemeente Zwolle zal haar RES-bod voor 2030 voor het aandeel windenergie elders realiseren. In het Coalitieakkoord staat dat Zwolle het gebied Haersterbroek en De Ruiten wil verkennen voor het plaatsen van grootschalige windmolens met het oog op de periode na 2030.

2. Opdracht:

De gebieden Genne, Holten, Haersterbroek en De Ruiten grenzen aan elkaar en vormen samen het gebied waar grootschalige duurzame energie-opwek wordt voorzien. Dit kan op verschillende manieren worden gerealiseerd. Vanwege het principe 'grens-ontkennend' gaan beide gemeenten samenwerken. De opdracht is om tot een gedragen gebiedsproces te komen dat het mogelijk maakt om binnen gestelde voorwaarden grootschalige wind- en zonprojecten te realiseren. Belangrijke voorwaarden hierbij zijn draagvlak vanuit het gebied, gezamenlijke communicatie, participatie, lokaal eigendom, wettelijke regelgeving, landschappelijke inpassing en landschappelijke samenhang met bijvoorbeeld omliggende windparken.

3. Doel bestuurlijke opdracht:

Beide gemeenten hebben behoefte om in deze bestuurlijke opdracht afspraken te maken, middelen vrij te maken en verwachtingen te managen om deze opgave uit te voeren. Dat gaat onder meer over:

- Eén gezicht, één werkwijze en gelijke principes voor het totale gebied
- Als gemeenten samen optrekken in en bemensen van de stuurgroep en het projectteam
- Het beschikbaar stellen van capaciteit en middelen voor het gebiedsproces
- Communicatie in het gebied op elkaar afstemmen
- Een gezamenlijke planning en doorlooptijden hanteren.
- Als gemeenten de voorwaarden scheppen om de stakeholders in het gebied tot een werkwijze en gebiedsbod te laten komen. Het gebiedsbod is een door het gebied opgesteld plan voor het realiseren van grootschalige opwek van wind- en zonne-energie.
- Gemeenten treden op als 1 en faciliteren het gebiedsproces

- In de aanvangsfase wordt het gebied geholpen om het proces op gang te brengen middels inzet van een professionele gebiedsbegeleider

4. Rolopvatting gemeenten:

Beide gemeenten willen de regie zoveel mogelijk in het gebied leggen. Binnen de gestelde kaders krijgen inwoners de ruimte te kijken op welke wijze zij invulling geven aan deze opgave. Daarmee lopen de beide gemeenten niet weg van hun eigen verantwoordelijkheden, echter willen inwoners en grondeigenaren de ruimte geven hoe zij invulling geven aan de opgave. De beide gemeenten faciliteren het gebied en een groep van initiatiefnemers die het gebied meenemen in het proces daarom ook optimaal met capaciteit en middelen om tot een gedragen plan te komen.

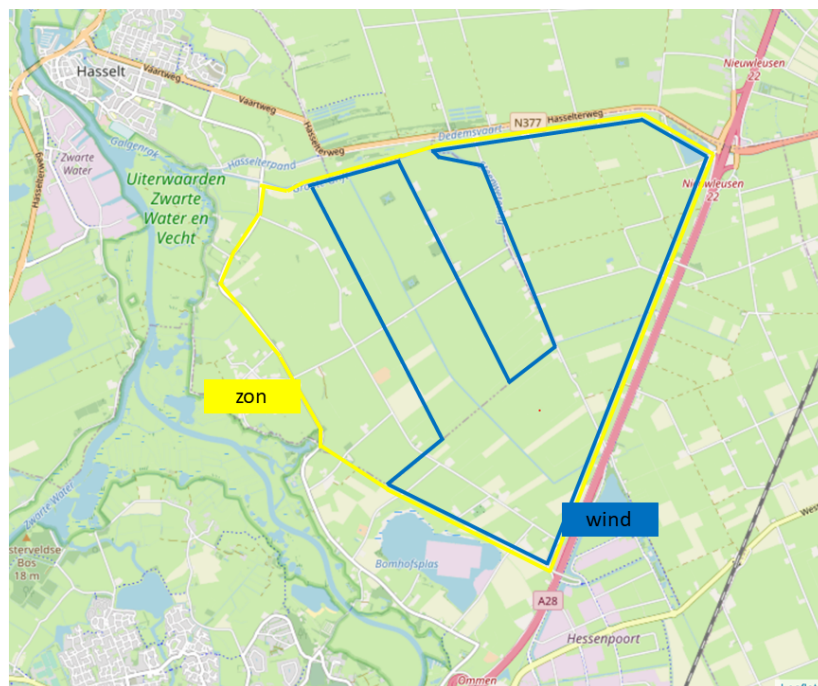
5. Planning:

De bestuurlijke opdracht start in maart 2023 en loopt in principe tot en met maart 2024. In die periode ondersteunen we het gebied optimaal om tot een gedragen plan te komen over hoe men een traject wil aanpakken om te komen tot en het uitvoeren van een gedragen gebiedsbod. Het gebiedsbod is een door het gebied opgesteld plan voor het realiseren van grootschalige opwek van wind- en zonne-energie. Aan de hand van dit bod zal een gezamenlijke gebiedsovereenkomst worden opgesteld waarin gemeente(n) het gebied de ruimte geven om dit bod tot ontwikkeling te brengen. Jaarlijks wordt met elkaar bepaald of er voor zowel het gebied als voor de gemeenten voldoende voortgang wordt geboekt om dit proces te continueren.

Als blijkt dat het gebied goede en aantoonbare vorderingen maakt om tot een gedragen plan te komen, maar nog meer tijd nodig heeft, kan de bestuurlijke opdracht worden verlengd. Hierbij geldt dat gemeente Zwartewaterland, wanneer er na één jaar geen zicht is op een gedragen plan van aanpak, de gemeenteraad van Zwartewaterland mag besluiten een tender te gaan uitschrijven waarbij verschillende partijen plannen kunnen indienen.

6. Gebiedskaart:

In onderstaande kaart is het grensontkennende gebied weergegeven voor wind- en zonprojecten.

Concept/schets van de kaart

7. Participatie en communicatie:

Beide gemeenten hebben of werken aan participatieregels cq. -uitgangspunten. Het te vormen projectteam maakt hier één grensontkennende hanteerbare set van regels en uitgangspunten van die voor dit hele gebied gelden. Dit vraagt bereidheid van beide gemeenten om mogelijk een aantal regels en uitgangspunten te wijzigingen ten behoeve van deze harmonisatie. Belangrijk hierbij is dat inwoners en grondeigenaren gehoord en betrokken zijn.

Bij de communicatie met inwoners en grondeigenaren trekken de gemeenten ook samen op, zodat aan beide zijden van de gemeentegrens de boodschap en informatie gelijk is. De communicatie beperkt zich niet tot inwoners in het gebied. Ook de inwoners in een cirkel van 1.200 meter om het gebied worden in een vroeg stadium betrokken. Dit geldt dus ook voor inwoners uit de gemeente Staphorst aan de noordzijde van het gebied.

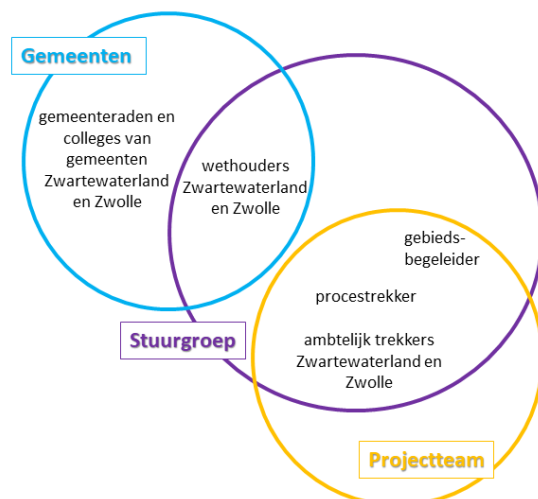
8. Lokaal eigendom:

Beide gemeenten geven aan dat bij grootschalige duurzame opwek van elektriciteit minimaal 50% lokaal eigendom en zeggenschap wordt geëist. Gemeente Zwartewaterland heeft in haar beleidsregel opgenomen dat de inzet 75 tot 100% lokaal eigendom is.

9. Gebiedsbegeleider:

Cruciaal in deze grens-ontkennende aanpak is een gezamenlijk aan te trekken gebiedsbegeleider. Deze gebiedsbegeleider zal gedurende 2023 het gebied bijstaan en helpen om tot een gedragen plan te komen. De begeleider is het eerste aanspreekpunt voor de inwoners en grondeigenaren. De gebiedsbegeleider gaat het gesprek aan, overbruggt verschillen en ondersteunt betrokken inwoners en grondeigenaren om samen tot een gedragen plan te komen. Deze groep van betrokkenen vormt de gebiedsvertegenwoordiging (voorlopige werknamen). De gebiedsvertegenwoordiging regisseert het proces. Dat kan later leiden tot het vormen van één of meer juridische entiteiten, zoals bijvoorbeeld een coöperatie.

10. Governance:

Governance in opstart fase

Projectteam:

In het projectteam zijn de volgende rollen voorzien:

Vanuit het ambtelijk apparaat een procestrekker namens de beide gemeenten, ambtelijke ondersteuning vanuit communicatie, gemeentelijke projectleiders en juridische ondersteuning.

Een onafhankelijk gebiedsbegeleider zal met een eigen staf het gebiedsproces verder uitvoeren.

Daar waar nodig wordt dat vanuit de gemeente ondersteund.

functies/rollen projectteam	uren/week	Zwartewaterland	Zwolle	extern
Procestrekker *)	8	?	?	?
Gebiedsbegeleider *)	8 tot 20			x
Ambtelijk trekker per gemeente *)	4 (2 uur/gemeente)	x	x	
Communicatie *)	4		x	
Projectondersteuning	4 (2 uur/gemeente)	x	x	
Planoloog/adviseur ruimte	2	x	x	
Jurist **)	2	x		
Ecoloog	1 tot 2		x	
Gis-medewerker	1 tot 2	x	x	

*) vormen de vaste kern van projectteam **) tijdelijke inzet

11. Inzet externe bureaus:

Tijdens het gebiedsproces kan het wenselijk zijn dat de inwoners, grondeigenaren en de gebiedsvertegenwoordiging gedurende korte tijd worden ondersteund door gespecialiseerde bureaus voor advies, vragen en (deel)onderzoek. Hiervoor zijn middelen gereserveerd in de projectbegroting.

12. Projectbegroting:

Voor dit proces is een indicatieve projectbegroting gemaakt die uitkomt op € 220.000.

Uit dit budget worden zowel interne gemeentelijke uren als de inzet van een gebiedsbegeleider als ook mogelijke inzet van specifieke expertise die de bewoners kan helpen om tot plannen te komen. Gemeenten dragen ieder 50% van de werkelijke kosten bij aan dit proces.

13. Wettelijke normen:

Om wind- en zonprojecten te realiseren zijn er normen over bijvoorbeeld geluid, afstand tot woningen, slagschaduw en externe veiligheid. Beide gemeenten volgen de landelijke afspraken op dit gebied. Naar aanleiding van het zogenaamde Nevele-arrest heeft de Minister toegezegd dat in 2023 geactualiseerde normen worden vastgelegd.

14. Planologische en ruimtelijke inpassing:

Van toepassing is de zogenaamde windladder van de provincie Overijssel en het beleid van de gemeenten Zwartewaterland en Zwolle wat betreft planologische en ruimtelijke inpassing. Deze kaders worden ingebracht in het projectteam.

15. Juridische aspecten:

Het zoekgebied van gemeente Zwartewaterland omvat een drietal eendenkooien. Op twee van de drie kooien zit het zogenaamde kooikerrecht en op één van die beide kooien ook het afpalingsrecht. Dat laatste houdt in dat er in een cirkel van ongeveer 1.100 meter, als vastgelegd in dit specifieke afpalingsrecht, geen verstorende activiteiten mogen plaatsvinden. De juridische vraag is of dit gebied hiermee uitgesloten is voor het plaatsen van windmolens of zonnenvelden. Dit juridische onderzoek loopt nog.